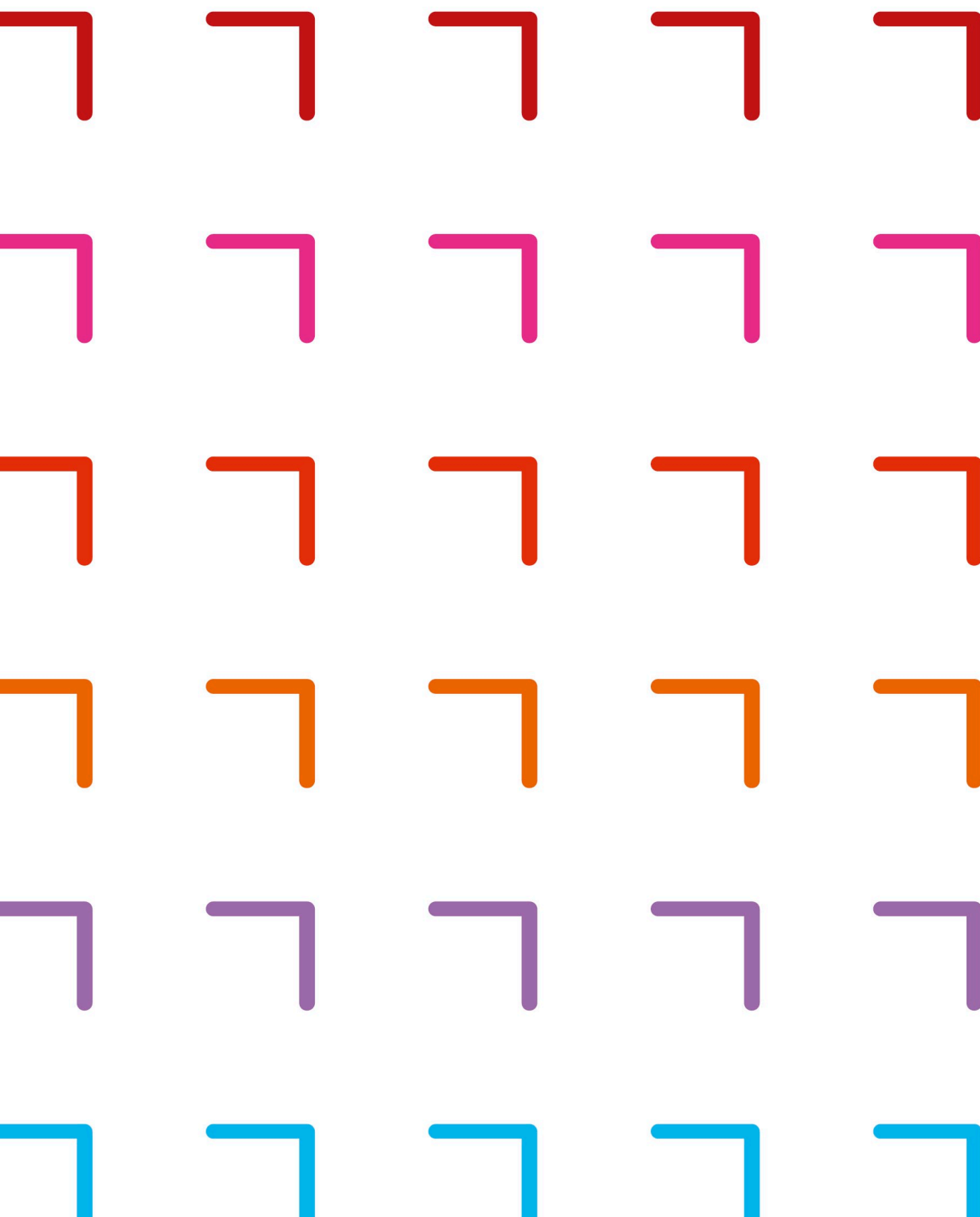

ADVIES 199C

BEGROTING WETENSCHAP EN INNOVATIE 2015

18 DECEMBER 2014

ADVIES 199C
BEGROTING WETENSCHAP
EN INNOVATIE 2015
18 DECEMBER 2014

INHOUD

EXECUTIVE SUMMARY

SAMENVATTING

SITUERING

ADVIES

1. PRIORITAIR INZETTEN OP W&I
2. TOCH OOK BIJ WETENSCHAP EN INNOVATIE BESPARINGEN
3. BUDGETTAIRE KRAPTE AANGRIJPEN OM EFFICIENTIEWINST TE ZOEKEN
4. INZETTEN OP CLUSTERS
5. KEUZE VOOR VERSTERKEN REGULIERE KANALEN
6. O&O-MIDDELEN OM DE BESPARING BIJ HET HOGER ONDERWIJS DRAAGBAAR TE MAKEN
7. BELEIDSADVISING

ANALYSE

1. VLAAMSE BEGROTING WETENSCHAP EN INNOVATIE 2015
 - 1.1. Inleiding
 - 1.2. Schets context
 - 1.3. Globale analyse
 - 1.4. Verfijning naar categorieën
 - 1.5. Herverdeling competitiviteitsprovisie en SALK-middelen
 - 1.6. Totaal aan middelen voor W&I
 - 1.7. Desindexering middelen 2014
 - 1.8. Analyse programma's
 - 1.8.1. Programma EA 'Apparaatskredieten'
 - 1.8.2. Programma EE 'Wetenschappelijk onderzoek - excellentie voor alles'
 - 1.8.3. Programma 'EF. Meer innovatie, kenniscreatie, - en kennisvalorisatie'
 - 1.8.4. Programma 'EG: Een groter draagvlak voor creativiteit, wetenschap en technologie

BIJLAGES

EXECUTIVE SUMMARY

In this advisory report the Flemish Council for Science and Innovation (VRWI) scrutinizes the initial budget for 2015 and gives its views on the findings.

The VRWI is pleased that Flemish policymakers acknowledge the importance of Science and Innovation (S&I) and that S&I is one of two areas prioritised in the Coalition Agreement and the September Statement (together with Welfare). Now it will be a matter of substantiating these claims in terms of the allocation of resources, according to the VRWI.

The Flemish Government definitely sets an ambitious budgetary growth path. By means of several increases, a total recurring amount of 500 million euro of additional resources for EWI (Economy, Science and Innovation) is to be attained in 2019 compared to 2014. This implies a cumulative amount of 1 billion euro is to be allocated to EWI over the full legislature. The VRWI applauds this courageous decision.

The funds from the redistribution of the competitiveness provision (*competitiviteitsprovisie*) allocated to S&I have almost completely been preserved for 2015. The VRWI considers this another sign that the Flemish Government is serious about prioritising science and innovation.

However, for the year 2015 the S&I budget is mainly characterized by savings. The VRWI understands that such savings are necessary to retain the financial soundness of the Flemish budget. Nonetheless, in science and innovation it is important to keep spending levels as stable as possible, because timelines are typically longer. A stop and go approach, where periods of extra resources alternate with periods of savings, is detrimental and should be avoided whenever possible.

The Flemish Government is seizing this period of financial stringency to rationalise the science and innovation landscape. The VRWI has always called for eliminating the current fragmentation and is convinced that alignment of resources and efforts around a number of strong players is needed at all levels (government, private actors and universities). The budget analysis indicates that this process has been initiated by a redirection of resources within the budgetary lines of the IWT - in particular the Light Structures. The funds that are thus released will be used for cluster operation and business support. The VRWI supports the Flemish Government decision to rationalize within the light structures, but points out that this should be based on a thorough evaluation and clear view on the role of light structures, which is still lacking. This lack may be related to the fact that the strategic

cluster policy is yet to be developed. The VRWI therefore asks the Flemish Government to forge ahead with this.

The budget figures for the main R&D channels indicate that the policymakers have chosen to invest more in the regular programs and less in ad hoc one off initiatives. The VRWI has always insisted on strengthening the regular channels and thus supports this decision. However, efficiency gains should also be looked for *within* the funding bodies themselves. A possible avenue here is to adjust the level of remuneration of PhD students and starting postdocs, making it more in line with international norms and standards for these profiles in other sectors.

The VRWI has raised the problem of structural underfunding of the Flemish institutes for higher education (universities and colleges) before, most recently in its Memorandum. The Flemish ministers for innovation and education have jointly agreed to offset some of the savings in the operational budget for Higher Education by means of resources for R&D. Clearly, the institutes for higher education also need to be incentivised to pursue efficiency gains in these times of financial austerity. Nonetheless, the VRWI strongly insists on retaining the budgetary growth path drawn up during the previous legislature to achieve the '2% target'.

SAMENVATTING

In voorliggend advies neemt de VRWI de initiële begroting 2015 onder de loep en brengt advies uit bij de vaststellingen.

De VRWI vindt het positief dat de beleidsmakers overtuigd zijn van het belang van wetenschap en innovatie en dit als een van de twee prioritaire domeinen (naast welzijn) naar voor schuiven in het Regeerakkoord en in de Septemberverklaring.

De Vlaamse Regering stelt een ambitieus groeipad voorop dat via verschillende opstappen zal resulteren in een totaal recurrent bedrag van 500 miljoen euro aan bijkomende EWI-middelen in 2019 ten opzichte van 2014. Dit betekent over de hele legislatuur een gecumuleerd bedrag van 1 miljard euro extra aan EWI-middelen. De VRWI vindt dit een moedige beslissing.

De middelen die uit de herverdeling van competitiviteitsprovisie voor W&I bestemd werden, blijven nagenoeg volledig gevrijwaard in 2015. Nog een signaal dat het de Vlaamse Regering menens is om wetenschap en innovatie als prioriteit voorop te stellen, vindt de VRWI.

De W&I-begroting voor het eerstvolgende jaar 2015 wordt echter vooral gekenmerkt door besparingen. De VRWI heeft hiervoor begrip. Ze zijn noodzakelijk om de Vlaamse begroting financieel gezond te houden. Maar zeker voor wetenschap en innovatie, waar vaak op langere termijn gewerkt wordt, is het van belang om het bestedingsniveau zo stabiel mogelijk te houden. Een 'stop and go'-aanpak waarin periodes van extra middelen afwisselen met besparingen, is nefast voor een langetermijnbeleid en voor de werkelijke innovatiekracht van Vlaanderen, en moet zoveel mogelijk worden vermeden.

De Vlaamse Regering grijpt deze periode van financiële krapte aan om werk te maken van de rationalisering van het wetenschaps- en innovatielandschap. De VRWI heeft steeds gepleit voor het wegwerken van versnippering en is ervan overtuigd dat het groeperen van middelen en inspanningen rond een aantal sterke spelers op alle niveaus (overheid, private actoren en kennisinstellingen) noodzakelijk is. Uit de begrotingsanalyse blijkt dat hiertoe al een aanzet wordt gegeven door heroriëntering binnen de begrotingslijnen van het IWT, meer bepaald via de lichte structuren. De aldus vrijgekomen middelen worden ingezet voor clusterwerking en voor bedrijfssteun. De VRWI steunt de Vlaamse Regering in haar keuze om te rationaliseren binnen de lichte structuren, maar vraagt wel dat dit zou gebeuren op basis van een grondige evaluatie en een doordachte visie op de lichte structuren. Die ontbreekt vooralsnog. Wellicht hangt dit samen met het strategische clusterbeleid dat nog

uitgebouwd moet worden. De VRWI vraagt daarom de Vlaamse Regering hier snel werk van te maken.

Uit de begrotingscijfers voor de belangrijkste kanalen voor O&O blijkt tevens dat de beleidsmakers er voor gekozen hebben om veeleer te investeren in de reguliere programma's en minder in ad hoc eenmalige initiatieven. De VRWI die in het verleden steeds aangedrongen heeft op het versterken van de reguliere kanalen, staat hier achter. Maar ook de financierende instanties zelf moeten op zoek gaan naar efficiëntiewinsten. Een mogelijke piste daarvan is een aanpassing van de verloning van doctoraatstudenten en beginnende postdocs naar internationale normen en normen voor deze profielen in andere sectoren.

De VRWI heeft het probleem van de structurele onder-financiering van de Vlaamse hogeronderwijsinstellingen (universiteiten en hogescholen) al eerder aangekaart, laatst nog in zijn Memorandum. De Vlaamse ministers voor Innovatie en voor Onderwijs zijn het eens geworden om een deel van de besparingen op de werkingsmiddelen voor het hoger onderwijs te compenseren met O&O-middelen. Uiteraard moeten ook de hogeronderwijsinstellingen gesensibiliseerd worden om efficiëntiewinsten na te streven in deze tijden van budgettaire krapte. Toch vraagt de VRWI vast te houden aan het groeipad dat tijdens de vorige legislatuur werd uitgetekend om de 2%-norm te behalen.

SITUERING

In het kader van zijn decretale opdracht brengt de VRWI jaarlijks een advies uit bij de begroting Wetenschap en Innovatie.

In voorliggend advies is de initiële begroting 2015 voorwerp van een grondige analyse en bespreking.

Vermits de VRWI het strategisch adviesorgaan is voor wetenschap en innovatie, en niet voor economie, beperkt voorliggend advies zich tot de beleidsvelden W&I uit de EWI-begroting. Dit omvat de vier programma's relevant voor wat betreft wetenschappelijk onderzoek en innovatie.

Het begrotingsadvies wordt voorbereid in de Expertengroep Indicatoren en Begroting (EGIB) van de VRWI en is steeds gebaseerd op een grondige analyse van de begrotingscijfers. Advies 199C beslaat twee delen. Het adviesgedeelte is deel I; de onderbouwende analyse is deel II.

Dit advies wordt best samen gelezen met het VRWI-advies 199B bij de Beleidsnota WEWI 2014-2019. Daarin komen de langetermijnintenties (groeipad) van de Vlaamse Regering op het vlak van begroting aan bod, zoals Koen Algoed, kabinetschef van Vlaams minister van Innovatie Philippe Muyters, die heeft toegelicht..

ADVIES

1. PRIORITAIR INZETTEN OP W&I

Wetenschap en innovatie zijn de motor voor de economie en het raderwerk dat al de rest aandrijft. Vlaanderen heeft weinig of geen grondstoffen en moet het maximum putten uit zijn grootste troef: kennis. Wetenschap en innovatie verdienen daarom prioritaire aandacht.

De VRWI vindt het positief dat de beleidsmakers hier ook van overtuigd zijn en wetenschap en innovatie als een van de twee prioritaire domeinen (naast Welzijn) naar voor schuiven in het Regeerakkoord en in de Septembeerklaring. Maar dat zal ook uit de ingezette middelen moeten blijken, stelt de raad.

De beleidsnota bevat geen meerjarenbegroting die inzicht verschaft in hoe de Vlaamse Regering de aangekondigde plannen en acties zal financieren. De toelichtingen van Koen Algoed, kabinetschef Vlaams minister van innovatie, brachten wel al meer duidelijkheid over het voorziene groeipad voor 'O&O en maatregelen bedrijfsleven' tijdens deze legislatuur. Via verschillende opstappen zal dit groeipad resulteren in een totaal recurrent bedrag van 500 miljoen euro aan bijkomende EWI-middelen in 2019 ten opzichte van 2014. Dit betekent over de hele legislatuur een gecumuleerd bedrag van maar liefst 1 miljard euro extra aan EWI-middelen.

De VRWI vindt het een moedige beslissing om dergelijk ambitieus groeipad voorop te stellen.

In een periode van budgettaire krapte is dit niet evident. In 2015, het eerste jaar van deze legislatuur, wordt wel al 20 miljoen euro aan nieuw beleid voor 'O&O en maatregelen bedrijfsleven' voorzien. Deze extra middelen zijn voorlopig niet zichtbaar in de voorliggende analyse omdat ze ondergebracht zijn bij het Hermesfonds tot de Vlaamse Regering beslist over hun definitieve bestemming.

Bovendien konden we uit de toelichting van Koen Algoed aan de VRWI vernemen dat ook bij de FFEU-middelen tijdens deze legislatuur in de eerste plaats aan W&I wordt gedacht. Er werd namelijk afgesproken door de Vlaamse Regering dat jaarlijks de eerste 5 miljoen euro FFEU-middelen voorbehouden zijn voor de plantentuin in Meise.

In voorliggende analyse worden ook de extra middelen uit het Competitiviteitspact onder de loep genomen. Op het einde van de vorige legislatuur werden 45 miljoen euro aan extra middelen voor W&I toegekend uit de zogenaamde Competitiviteitsprovisie. 25 miljoen euro ervan is recurrent, 20 miljoen werd eenmalig toegekend. Onlangs werd het totaalbedrag van die Competitiviteitsprovisie, die 166 miljoen euro bedraagt, verminderd met 125 miljoen euro (de zgn. enveloppe 'lastenverlaging'). Uit de analyse van de W&I-begroting 2015 blijkt echter duidelijk dat de recurrente middelen voor W&I uit die provisie nagenoeg volledig zijn gevrijwaard.

Dit alles is voor de VRWI een signaal dat het de Vlaamse Regering menens is om wetenschap en innovatie als prioriteit voorop te stellen. De VRWI pleit ervoor dat dit ook in de toekomst zo zal blijven. Bijkomend vraagt de raad de extra middelen in de eerste plaats te focussen op O&O-investeringen, als de Regering de 1% norm wil halen (cfr. VRWI-Advies 199B).

2. TOCH OOK BIJ WETENSCHAP EN INNOVATIE BESPARINGEN

De huidige legislatuur start onder een minder gunstig gesternte. De W&I-begroting 2015, de eerste W&I-begroting van de huidige Vlaamse Regering, wordt dan ook gekenmerkt door besparingen. Uit de analyse blijkt dat de middelen die voor wetenschap en innovatie ter beschikking zullen zijn in 2015 met bijna 28 miljoen euro dalen (een kleine 3%) ten opzichte van die bij de opmaak 2014.

De VRWI heeft begrip voor de besparingen. Ze zijn immers noodzakelijk om de Vlaamse begroting financieel gezond te houden. Anderzijds zijn besparingen bij W&I te vermijden omdat dit het domein bij uitstek is dat de toekomst van Vlaanderen kan garanderen.

Bovendien zorgen de besparingen voor vertraging en discontinuïteiten in de realisatie van het groeipad naar de 1%-norm voor publieke O&O-bestedingen. Nog belangrijker zijn de disruptieve effecten die besparingen hebben op lopende onderzoeks- en innovatieprogramma's en verdere initiatieven. Zelfs bij een inhaalbeweging van de investeringen achteraf kan de draad niet zomaar terug opgepikt worden en zijn er niet-recupereerbare verliezen; zowel financieel, als op het vlak van kennis en menselijk kapitaal.

Zeker voor wetenschap en innovatie, waar vaak op langere termijn gewerkt wordt, is het van belang om het bestedingsniveau zo stabiel mogelijk te houden. Een 'stop and go'-aanpak waarin periodes van extra middelen afwisselen met besparingen, is nefast voor een langetermijnbeleid en voor de werkelijke innovatiekracht van Vlaanderen, en moet zoveel mogelijk worden vermeden.

3. BUDGETTAIRE KRAPTE AANGRIJPEN OM EFFICIENTIEWINST TE ZOEKEN

Dat in een budgettaire moeilijke periode ook de verhoging van de efficiëntie en de effectiviteit centraal moet staan, staat buiten kijf. Deze periode van financiële krapte moet daarom aangegrepen worden om werk te maken van de rationalisering van het wetenschaps- en innovatielandschap. Het nieuwe AOI en het vernieuwde FWO – de zgn. 'eerste werf' – uit de beleidsnota WEWI zijn hierin een belangrijk stap. De VRWI verwijst hier naar zijn advies 199A 'Nieuw AOI en vernieuwd FWO' waarin suggesties worden gedaan over de leidende principes ('guiding principles') die best gehanteerd worden bij deze institutionele hervorming en dit zowel wat betreft de taakverdeling tussen nieuw AOI en vernieuwd FWO als wat betreft de governance van beide instellingen. Indien de 'fusies' optimaal worden uitgevoerd, moet dit op termijn ook budgettaire voordelen opleveren. De raad zal dit met interesse volgen.

De begrotingsanalyse toont de keuze die binnen het FWO werd gemaakt om de noodzakelijke besparingen ten laste te leggen van de Odysseus begrotingslijn. Eenzelfde tendens wordt waargenomen binnen het BOF, waar duidelijk veel sterker werd bespaard op de Methusalem-lijn dan op de andere BOF-kanalen. Enerzijds worden op die manier die kanalen gevrijwaard die vooral aan jonge onderzoekers kansen geven. Anderzijds is de keuze wellicht mede ingegeven door pragmatische overwegingen.

Ook al heeft de VRWI hiervoor begrip, toch meent de raad dat deze moeilijke budgettaire periode zou moeten aangegrepen worden om ook binnen de financierende instanties zelf op zoek te gaan naar efficiëntiewinsten.

Een mogelijke piste is een aanpassing van de verloning van doctoraatstudenten en beginnende postdocs naar internationale normen en normen voor deze profielen in andere sectoren. Dit kan financiële ruimte creëren om meer jonge onderzoekers een kans te geven (zie ook advies 199B bij de Beleidsnota WEWI).

Hiermee zou Vlaanderen aansluiten bij de visie van de Europese Commissie die efficiënter investeren via aanpassingen aan strategie, programma's en instellingen als cruciaal ziet om van onderzoek en ontwikkeling bronnen van hernieuwbare groei te maken en te houden¹.

4. INZETTEN OP CLUSTERS

De VRWI heeft steeds gepleit voor het wegwerken van versnippering en is ervan overtuigd dat het groeperen van middelen en inspanningen rond een aantal sterke spelers op alle niveaus (overheid, private actoren en kennisinstellingen) noodzakelijk is. Verder stelt de raad dat bestaande, goed werkende innovatie-instrumenten moeten worden geconsolideerd, en instrumenten die niet langer voldoende effect sorteren, moeten worden afgebouwd.

In deze budgettaire moeilijke tijden zijn deze aanbevelingen meer dan ooit actueel. De Vlaamse Regering wil hier werk van maken, onder meer via de uitbouw van een programmatorische aanpak voor slimme specialisaties en clusterpacten.

Via de begroting wordt hiertoe al de aanzet gegeven, zo blijkt uit de begrotingsanalyse. De middelen worden vooral gezocht door heroriëntering binnen de begrotingslijnen van het IWT, meer bepaald via de lichte structuren. Bovenop de besparing op de begrotingslijn lichte structuren, zullen volgens de toelichting van Koen Algoed, naast MIX (afzonderlijke begrotingslijn e-media) drie andere lichte structuren (Flanders Synergy, Flanders in Shape, VIM) voor hun projectfinanciering geen beroep meer kunnen doen op geormerkte middelen, maar zullen ze zich hiervoor moeten beroepen op de reguliere kanalen. De aldus vrijgekomen middelen worden ingezet voor clusterwerking en voor bedrijfssteun.

De VRWI heeft zich in het verleden steeds kritisch opgesteld tegen de oprichting van almaar nieuwe structuren en te veel fragmentatie. In die zin begrijpt de VRWI de keuze van de Vlaamse Regering om te rationaliseren binnen de lichte structuren. De VRWI vraagt wel dat dergelijke rationalisering zou gebeuren op basis van een grondige evaluatie en doordachte visie op de lichte structuren. Die ontbreekt

¹ COM(2014) 339 final; Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de raad, het Europees economisch en sociaal comité en het comité van de regio's – Onderzoek en Innovatie: de bronnen van toekomstige groei

vooralsnog. Wellicht hangt dit samen met het strategische clusterbeleid dat nog uitgebouwd moet worden. De VRWI vraagt daarom de Vlaamse Regering hier snel werk van te maken.

5. KEUZE VOOR VERSTERKEN REGULIERE KANALEN

De beleidsmakers hebben ervoor gekozen om veeleer te investeren in de reguliere programma's en minder in ad hoc eenmalige initiatieven. Zo blijkt uit de begrotingscijfers voor de belangrijkste kanalen voor O&O. Dit zien we vooral binnen de IWT-begroting waar de Vlaamse Regering vooral snoeit in de budgetlijn voor innovatie op initiatief van de Vlaamse Regering en waar middelen verschoven worden naar de O&O-bedrijfslijn. In minder mate zien we deze keuze voor de reguliere kanalen ook bij het FWO en BOF (zie eerder).

De VRWI heeft in het verleden steeds aangedrongen op het versterken van de reguliere kanalen.

6. O&O-MIDDELEN OM DE BESPARING BIJ HET HOGER ONDERWIJS DRAAGBAAR TE MAKEN

De Vlaamse ministers voor Innovatie en voor Onderwijs zijn het eens geworden om een deel van de besparingen op de werkingsmiddelen voor het hoger onderwijs te compenseren met O&O-middelen. De minister voor Innovatie heeft ervoor gekozen om dit te realiseren door het schrappen van de 4,5 miljoen euro op de lijn 'initiatieven van de Vlaamse Regering'. Om de andere 5,5 miljoen euro te besparen zal het BOF-besluit aangepast worden. Tot nu toe bepaalt het BOF-besluit dat de universiteiten aan het BOF hetzelfde bedrag als in 2012 moeten toevoegen uit de eerste geldstroom. Dat zal nu veranderd worden in "ongeveer 55% van dat bedrag", wat ongeveer neerkomt op een doorrekenen aan het BOF van een besparing van 5,5 miljoen op de onderwijsmiddelen, doordat de universiteiten nu niet zoveel moeten bijdragen uit hun eerste geldstroom.

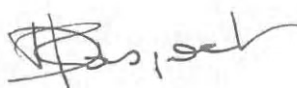
De VRWI heeft het probleem van de structurele onder-financiering van de Vlaamse hogeronderwijsinstellingen (universiteiten en hogescholen) al eerder aangekaart,

laatst nog in zijn Memorandum. Uiteraard moeten ook de hogeronderwijsinstellingen gesensibiliseerd worden om efficiëntiewinsten na te streven in deze tijden van budgettaire krapte. Toch vraagt de VRWI vast te houden aan het groeipad dat tijdens de vorige legislatuur werd uitgetekend om de 2%-norm (investeringen in hoger onderwijs in functie van bbp) te behalen.

7. BELEIDSADVISING

De derde van de prioriteiten uit de Beleidsnota WEWI is 'blijvend inzetten op beleidsadviezen'. De Vlaamse Regering wil gaan voor een 'evidence based' en gecoördineerd beleid en voor een regelmatige evaluatie van onze beleidsinstrumenten.

Instrumenten zoals de nieuwe adviesraad, ECOOM, het departement EWI, het vernieuwde beleidsondersteunend onderzoek zullen dit beleid moeten ondersteunen. Misschien is het hiervoor nog te vroeg, maar de VRWI ziet in de begroting 2015 nog geen enkel bewijs dat de Regering hier op wil inzetten.

Danielle Raspoet
Algemeen Secretaris

Dirk Boogmans
Voorzitter

ANALYSE

1. VLAAMSE BEGROTING WETENSCHAP EN INNOVATIE 2015

1.1. Inleiding

De 'eigenlijke' begroting Wetenschap en Innovatie (W&I) omvat de begroting voor de beleidsvelden Wetenschap en Innovatie, beheerd door de minister van Innovatie, Philippe Muylers.

Binnen de begroting voor het beleidsdomein EWI zijn de volgende vier programma's relevant voor wat betreft W&I:

- EA. Apparaatskredieten (enkel VRWI en communicatie worden meegerekend)
- EE. Wetenschappelijk onderzoek – excellentie voor alles
- EF. Meer innovatie, kenniscreatie, en kennisvalorisatie
- EG. Een groter draagvlak voor creativiteit, wetenschap en technologie

Deze indeling is aanzienlijk gewijzigd ten opzichte van die van de begroting 2013. De wijziging heeft als doel een meer prestatiegerichte begroting in te voeren. Het vroegere programma 'Beleidsondersteuning en academisch beleid' werd vervangen door 'Wetenschappelijk onderzoek – excellentie voor alles', het vroegere programma 'Valorisatie en industrieel beleid' werd vervangen door 'Meer innovatie, kenniscreatie, en kennisvalorisatie', het vroegere programma 'Sensibilisering en samenleving' werd vervangen door 'Een groter draagvlak voor creativiteit, wetenschap en technologie'. Onder het programma EA 'Apparaatskredieten' wordt enkel de VRWI-dotatie en de middelen voor communicatie opgenomen. De begrotingslijnen uit het vroegere programma 'Beleidsondersteuning en algemeen beleid' zijn verplaatst naar de andere begrotingsprogramma's. Voor een overzicht van de verschillende begrotingslijnen binnen de nieuwe programma's wordt verwezen naar de bijlage.

Voor voorliggende begrotingsanalyse werd deze herstructurering met terugwerkende kracht toegepast. Dit betekent dat de cijfers in dit advies niet meer met de historische tijdsreeksen uit vroegere VRWI-adviezen te vergelijken zijn.

Daarnaast worden bij de recurrente middelen ook de middelen gerekend die vanuit het Hermesfonds jaarlijks worden gereserveerd voor onderzoek en ontwikkeling. Deze

middelen behoren tot het programma EC. 'Een duurzaam economisch weefsel, het faciliteren van ondernemerschap'. Deze middelen worden als een afzonderlijke lijn opgenomen.

Voor 2014 werd dit bedrag in de Speurgids op 8,80 miljoen euro geschat. Voor 2015 is het bedrag dat voor onderzoek en ontwikkeling zal gereserveerd worden nog niet bekend. Daarom wordt voorlopig uitgegaan van hetzelfde bedrag. Wel is geweten dat er op het Hermesfonds zelf een bedrag van 27,00 miljoen euro wordt bespaard.

Voorliggende budgettaire analyse gebeurt op basis van de beleidskredieten. Deze keuze is ingegeven door het feit dat hierdoor de intenties van de Vlaamse Regering het best tot uiting komen. Dit heeft ook het voordeel dat de resultaten van de analyse vergelijkbaar zijn met de gegevens zoals verwerkt in de Speurgids Ondernemen en Innoveren, die conform is met de richtlijnen van de OESO over het meten van overheidskredieten voor O&O (Frascati manual).

Voor de analyse wordt zowel uitgegaan van de cijfers voor de begrotingsopmaak 2014 en de begrotingsopmaak 2015, zoals opgenomen in de respectievelijke begrotingsdecreten en van meer gedetailleerde informatie per kredietlijn (basisallocatie). Verder werd ook een beroep gedaan op de memorie van toelichting bij deze begrotingsdecreten.

Worden opgenomen:

- VAK: vastleggingskredieten, voor zover die niet horen bij de vastleggingsmachtigingen. Bij de VAKs zijn ook de dotaties meegenomen.
- Vastleggingsmachtigingen: zijn effectief beleidskredieten en kunnen gelijkgesteld worden met verbintenissen die een instelling op grond van de begroting kan aangaan in het betrokken begrotingsjaar. Deze kredieten kunnen wel over meerdere jaren worden uitgegeven.

De in deze analyse opgenomen bedragen zijn steeds uitgedrukt in miljoen euro tenzij anders vermeld. Door afronding kunnen hier en daar kleine verschillen in totalen optreden.

1.2. Schets context

Onder meer vanwege de beperkte bruto-beleidsruimte door de zwakke economische groei, voerde de nieuwe Vlaamse Regering bij de opmaak van de begroting 2015 een aantal besparingen door:

De voornaamste maatregel hierbij is het besparen op werking via:

- een nulindexatie voor niet-loonkredieten;
- een aantal besparingen die in deze analyse als 'generieke besparingen' werd bestempeld:
 - een besparing van 10% op het niet-loon gedeelte van de apparaatskredieten;
 - de besparing op apparaatskredieten – loon, mechanisch vertaald in een inlevering van 2%
 - een generieke besparing van 6% op werkingskredieten binnen de beleidsprogramma's;
 - een generieke besparing op werkingssubsidies aan derden van 10% op het niet-loonaandeel;
- een aantal 'punctuele' besparingen.

Daarnaast wordt 0,1% bijkomend gedesindexeerd.

1.3. Globale analyse

In een eerste onderdeel van de analyse wordt nagegaan hoe de begrotingscijfers voor de initiële begroting 2015² zich verhouden tot deze voor de initiële begroting 2014, en dit zowel voor het totaalbedrag als voor de vier programma's afzonderlijk. Dit wordt voorgesteld in tabel 1.

In tabel 1 worden, naast de initiële begrotingen 2014 en 2015, ook de begrotingscijfers weergegeven voor 2014 inclusief de extra middelen voor W&I uit de herverdeling van de competitiviteitsprovisie. In het voorjaar 2014 heeft de vorige Vlaamse Regering namelijk 45 miljoen euro uit de provisie voor het competitiviteitspact voor W&I bestemd. 25 miljoen euro zou recurrent zijn. De resterende 20 miljoen euro zouden eerder investeringsmiddelen zijn en zijn als eenmalig te beschouwen. Hoewel deze middelen daadwerkelijk zijn toegekend, zijn die voor 2014 niet opgenomen in de begrotingslijnen van de begroting W&I. Dit is pas gebeurd bij de begrotingsopmaak 2015. Een eenvoudige vergelijking van de beide begrotingsdecreten, zonder rekening te houden met de extra middelen uit de competitiviteitsprovisie geeft dus een vertekend beeld. In onderstaande tabel worden de recurrente middelen uit die herverdeling van de competitiviteitsprovisie in rekening gebracht, in de kolom 'inclusief comp. prov.'. Op de 'eenmalige' middelen die hier niet worden meegerekend, wordt later dieper ingegaan (hoofdstuk 1.6)

² Initiële begroting 2015: eerste begroting nieuwe legislatuur: initiële begroting 2014: beschouwen we voor W&I als de laatste begroting vorige legislatuur

Tabel 1: Vergelijking begrotingsprogramma's EWI 2014-2015

Begrotingslijnen EWI	Initieel	Inclusief comp. Prov.	Initieel	Verschil 2015-2014		Verschil 2015-2014 incl. comp.pact	
	2014		2015	absoluut	%	absoluut	%
programma A - Apparaatskredieten	1,46	1,46	1,39	-0,06	-4,33%	-0,06	-4,33%
Programma E - Wetenschappelijk onderzoek – excellentie voor alles	494,37	506,37	497,57	3,20	0,65%	-8,80	-1,74%
Programma F - Meer innovatie, kenniscreatie, - en kennisvalorisatie	435,87	448,02	430,70	-5,17	-1,19%	-17,32	-3,87%
Programma G - Een groter draagvlak voor creativiteit, wetenschap en technologie	10,78	11,88	10,54	-0,24	-2,24%	-1,34	-11,29%
Totaal	942,48	967,73	940,21	-2,27	-0,24%	-27,52	-2,84%

Uit de tabel blijkt dat het totaal van de vier begrotingsprogramma's EWI bij de opmaak 2015 940,21 miljoen euro bedraagt, ten opzichte van 967,73 miljoen euro in 2014 (wanneer de recurrente middelen uit de competitiviteitsprovisie worden meegerekend). In de praktijk is dit een daling met 27,52 miljoen euro (-2,84%) ten opzichte van 2014. Dit is heel wat meer dan op het eerste zicht lijkt uit de vergelijking van de begrotingsdecreten (-2,27 miljoen euro (-0,24%)), waarin telkens de initiële begrotingen werden bekeken. De middelen binnen het programma 'Wetenschappelijk onderzoek – excellentie voor alles' zijn met 8,80 miljoen euro (1,74%) gedaald. Voor het programma 'Meer innovatie, kenniscreatie, en kennisvalorisatie' wordt een daling met 17,32 miljoen euro vastgesteld; dat is 3,87% minder. Op het programma 'Een groter draagvlak voor creativiteit, wetenschap en technologie' worden 1,43 miljoen euro minder aan middelen voorzien, een daling met 11,29%. De begrotingslijnen die worden meegerekend voor het programma A 'Apparaatskredieten' komen in 2015 uit op 1,39 miljoen euro. Dat is 0,06 miljoen euro lager dan vorig jaar.

In absolute cijfers is het programma F het zwaarst getroffen. De procentuele daling van de middelen is het grootst bij het programma G.

1.4. Verfijning naar categorieën

Dergelijke eenvoudige vergelijking geeft een ongenueanceerd beeld en laat niet toe na te gaan wat aan de basis ligt van eventuele dalingen of stijgingen. In een meer gedetailleerde analyse werden de data daarom verder verfijnd en werd het verschil tussen de beide begrotingsjaren geventileerd over drie categorieën, die we respectievelijk aanduiden met: 'constant beleid', 'besparingen' en 'nieuw beleid'. Deze categorieën zijn zelf nog verder onderverdeeld.

De categorie 'constant beleid' werd ingedeeld in twee subcategorieën nl. 'herverdeling competitiviteitspact' en 'overig constant beleid'. Onder deze laatste categorie vallen ten eerste alle aanpassingen die zijn doorgevoerd om de effecten van de inflatie op te vangen; zowel in positieve als in negatieve zin. Naast het inflatie-effect evolueren de uitgaven van de Vlaamse Gemeenschap ook zonder nieuwe beslissingen van de regering of parlement. Zo wordt, binnen de beschikbare enveloppe,

- een 'open end'- regeling voor subsidies mede bepaald door het aantal aanvragers dat een subsidieaanvraag indient,
- evolueert de loonkost ook op basis van de gemiddelde anciënniteit van het personeel

- of nemen bepaalde kredieten af of toe door verschuivingen binnen bepaalde begrotingsposten.

Onder de subcategorie 'herverdeling competitiviteitspact', zijn de recurrente middelen opgenomen die vanuit de competitiviteitsprovisie voor W&I zijn bestemd.

Besparingsmaatregelen omvatten het gevolg van beslissingen van regering of parlement om de normale evolutie van de uitgaven te beperken of de kredieten te verminderen. De verschillende besparingsmaatregelen werden eerder bij 1.2 opgesomd. Ze zullen in wat volgt als drie categorieën worden weergegeven: 'generieke besparingen', 'punctuele besparingen' en 'nulindex'. Een belangrijke (besparings)maatregel bestaat er immers in om de (theoretische) verhoging omwille van inflatie niet toe te kennen.

De categorie 'nieuw beleid' is enkel opgenomen voor de volledigheid. Nieuwe beleidsinitiatieven zijn bijkomende kredieten die het gevolg zijn van een beslissing van regering of parlement en die niet het gevolg zijn van constant beleid (inflatie, overige). Ook het op kruissnelheid komen van de kredieten naar aanleiding van een beslissing die eerder genomen werd, wordt meegenomen bij deze categorie. Op dit moment is het niet duidelijk waar de aangekondigde 20 miljoen euro extra voor 2015 zal worden ingezet (zie verder 1.6).

Tabel 2 geeft deze ventilatie van het verschil tussen de initiële begrotingen 2015-2014 over de categorieën weer.

Tabel 2: Ventilatie van het verschil tussen de initiële begrotingen 2015-2014 over verschillende categorieën

	<i>Opmaak 2014</i>	<i>Constant beleid</i>		<i>Besparingen</i>			<i>Nieuw beleid</i>	<i>Som</i>	<i>Opmaak 2015</i>
		<i>overig constant beleid</i>	<i>herverdeling comp.pact</i>	<i>nulindex</i>	<i>generieke besparingen</i>	<i>punctuele besparingen</i>			
programma A - Apparaatskredieten	1,455	0,000	0,000	-0,005	-0,067	0,000		-0,063	1,392
Programma E - Wetenschappelijk onderzoek – excellentie voor alles	494,369	2,402	12,000	-0,916	-10,446	0,000		3,203	497,572
Programma F - Meer innovatie, kenniscreatie, - en kennisvalorisatie	435,873	0,044	12,600	-2,946	-10,150	-8,197		-5,171	430,703
Programma G - Een groter draagvlak voor creativiteit, wetenschap en technologie	10,782	0,000	0,400	-0,065	-0,623	0,000		-0,242	10,540
Totaal	942,479	2,446	25,000	-3,932	-21,286	-8,197		-2,273	940,207
extra middelen groeipad							20,000		

Merk wel: de nieuwe Vlaamse Regering heeft bij de opmaak ervan de initiële begroting 2015 gerelateerd aan de initiële begroting 2014. Zoals eerder vermeld, zijn de middelen uit de verdeling van de competitiviteitsprovisie niet opgenomen in de initiële begroting 2014. Dit is pas gebeurd bij de begrotingsopmaak 2015 en doet de indruk ontstaan dat het om nieuwe middelen gaat, die bovendien compenseren voor de besparingen. Hierdoor daalt het totaal budget op het eerste zicht immers maar met 2,27 miljoen euro, terwijl het eigenlijk om de eerder vermelde daling met 27,52 miljoen euro gaat (zie tabel 1).

De 'besparingen' bedragen in totaal 33,42 miljoen euro voor de vier programma's samen. Hiervan is 3,93 miljoen euro vanwege de nul-indexering, 21,29 miljoen euro aan generieke besparingen en 8,20 miljoen euro aan punctuele besparingen. De generieke besparingen zijn evenwichtig verdeeld over de twee grootste programma's. De punctuele besparingen daarentegen zijn enkel ten koste van het programma F.

De categorie 'constant beleid' bedraagt 27,45 miljoen euro. Hieronder zijn 25,00 miljoen recurrente middelen gerekend uit de herverdeling van het competitiviteitspact die in 2015 per decreet daadwerkelijk in de W&I-begroting werden opgenomen. Omdat het in werkelijkheid niet om nieuw beleid gaat, werden die middelen ondergebracht onder de categorie 'constant beleid - herverdeling competitiviteitspact'. 1 miljoen euro extra wordt ingezet voor het groeipad Hoger Onderwijs, conform eerdere afspraken. Ook die middelen zijn meegerekend bij 'overig constant beleid'.

1.5. Herverdeling competitiviteitsprovisie en SALK-middelen

Voor het beleidsdomein EWI werden in 2014 45 miljoen euro aan middelen uit de competitiviteitsprovisie uitgetrokken. Gezien de herkomst van deze middelen, werden ze ingezet voor gericht onderzoek. 25 miljoen euro waren als recurrent bestempeld en zijn ook in 2015 terug te vinden. De 20 miljoen eenmalige extra's zijn bij een eenmalige injectie gebleven.

Medio juli 2013 hechtte de vorige Vlaamse Regering ook haar goedkeuring aan het Strategisch actie-programma Limburg (SALK). De Vlaamse Regering trok hiervoor 81 miljoen euro extra uit. Een deel van deze SALK-middelen werden voor W&I bestemd.

In tabel 3 wordt een overzicht gegeven van de middelen uit de herverdeling van de competitiviteitsprovisie en SALK die naar W&I gingen. Telkens wordt ook aangegeven voor welke kredietlijn deze middelen bestemd zijn.

Tabel 3: Overzicht van de middelen voor W&I uit de herverdeling van de competitiviteitsprovisie en de SALK-middelen (uitgedrukt in miljoen euro)

	2014		2015
	Herverdeling comp.pact 2014		Herverdeling SALK
	Recurrent	Eenmalig	Herverdeling comp.pact
Dotatie aan het Industrieel Onderzoeksfonds Vlaanderen (IOF)	7,00		7,00
Subsidie aan Herculesstichting voor financiering (middel)zware onderzoeksapparatuur	2,00	5,00	5,00
Subsidie aan Herculesstichting voor financiering bijzondere onderzoeksapparatuur (MAC)	3,00		
subsidie iMinds	1,75 (1,3)	5,50	1,75 (0,175)
dotatie VITO	2,60		2,60
dotatie VITO referentietaken			
Vastleggingsmachtiging IWT voor projecten op initiatief van bedrijven en innovatiesamenwerkingsverbanden	6,50		6,50
Vastleggingsmachtiging IWT ter ondersteuning van innovatieve acties op initiatief Vlaamse regering	1,75	7,50	12,40 1,75
IWT -Lichte structuren		2,00	
Subsidies allerhande m.b.t. bekendmaking wetenschapsbeleid en wet. onderzoek aan structurele partners			0,70
Subsidies Stichting FTI	0,40		0,40
totaal	25,00	20,00	13,10 25,00

Oorspronkelijk werd 1,75 miljoen euro voorzien voor iMinds, maar de Vlaamse Regering heeft per besluit van 16 mei 2014 beslist dat de werkingsmiddelen voor 2014 beperkt worden tot 1,3 miljoen euro. Uit de geraadpleegde begrotingsdocumenten en de toelichting van Koen Algoed, kan verder worden opgemaakt dat de 1,75 miljoen euro die voorzien was voor 2015 met 1,575 miljoen euro wordt teruggeschroefd via een punctuele besparing.

Onlangs werd het totaalbedrag van de competitiviteitsprovisie, die 166 miljoen euro bedraagt, verminderd met 125 miljoen euro (de zgn. enveloppe 'lastenverlaging'). Uit de analyse van de W&I-begroting 2015 blijkt echter duidelijk dat de recurrente middelen voor W&I uit die provisie nagenoeg volledig zijn gevrijwaard (zie boven).

Uit de SALK-middelen zijn er in 2014 iets meer dan 13 miljoen euro naar W&I gegaan, waarvan het grootste deel naar de begrotingslijn IWT-innovatieve acties op initiatief van de Vlaamse Regering.

1.6. Totaal aan middelen voor W&I

Naast de vier begrotingsprogramma's worden bij de W&I-middelen ook steeds de middelen gerekend die vanuit het Hermesfonds jaarlijks worden gereserveerd voor onderzoek en ontwikkeling. Deze middelen behoren tot het programma EC. 'Een duurzaam economisch weefsel, het faciliteren van ondernemerschap'. Omdat ze niet tot de begrotingslijnen EWI behoren, worden ze afzonderlijk opgenomen.

Voor 2014 werd dit bedrag in de Speurgids op 8,80 miljoen euro geschat. Voor 2015 is het bedrag dat voor onderzoek en ontwikkeling zal gereserveerd worden nog niet bekend. Daarom wordt voorlopig uitgegaan van hetzelfde bedrag. Wel is geweten dat er op het Hermesfonds zelf een bedrag van 27 miljoen euro wordt bespaard.

In 2015, het eerste jaar van deze legislatuur, wordt ook 20 miljoen euro aan nieuw beleid voor 'O&O en maatregelen bedrijfsleven' voorzien. Deze extra middelen zijn voorlopig niet zichtbaar in de voorliggende analyse omdat ze ondergebracht zijn bij het Hermesfonds tot de Vlaamse Regering beslist over hun definitieve bestemming. Ze zijn wel al meegenomen in tabel 4, eveneens in een afzonderlijke lijn.

Bovendien konden we uit de toelichting van Koen Algoed aan de VRWI en zijn commissies vernemen dat ook bij de FFEU-middelen tijdens deze legislatuur in de eerste plaats aan

W&I wordt gedacht. Er werd namelijk afgesproken door de Vlaamse Regering dat jaarlijks de eerste 5 miljoen euro FFEU-middelen voorbehouden zijn voor de plantentuin in Meise.

Ten slotte moeten er ook rekening gehouden worden met de 10 miljoen euro die ook in 2014 werden ingeschreven voor het SOFI1-fonds, bestemd voor deelname aan 'spin-offs' van strategische onderzoekscentra.

In tabel 4 wordt een totaal overzicht gegeven waarin nu ook de eenmalige middelen uit de competitiviteitsprovisie en SALK voor 2014 zijn meegenomen.

Tabel 4: Overzicht totaal aan middelen voor W&I in 2014 en 2015

Begrotingslijnen EWI	initieel	inclusief comp. Prov.	initieel
	2014		2015
Programma A - Apparaatskredieten	1,46	1,46	1,39
Programma E - Wetenschappelijk onderzoek – excellentie voor alles	494,37	506,37	497,57
Programma F - Meer innovatie, kenniscreatie, - en kennisvalorisatie	435,87	448,02	430,70
Programma G - Een groter draagvlak voor creativiteit, wetenschap en technologie	10,78	11,88	10,54
Totaal	942,48	967,73	940,21
Programma C 'Een duurzaam economisch weefsel, het faciliteren van ondernemerschap'	8,800	8,800	8,800
SOFI 1	10,000	10,000	
Enmalig middelen comp pact		20,000	
Enmalige middelen SALK		13,100	
Extra middelen groeipad - 2015			20,000
Algemeen totaal	961,279	1019,629	969,007

1.7. Desindexering middelen 2014

Bijkomend dient opgemerkt dat bij de tweede begrotingscontrole 2014 door de nieuwe Vlaamse Regering een desindexering werd doorgevoerd, waardoor de middelen uit de vier EWI-begrotingsprogramma's voor 2014 zijn gedaald met 7,88 miljoen euro. Voor de volledigheid van de analyse wordt het effect van de desindexering in onderstaande tabel 5 weergegeven.

Tabel 5: Overzicht gevolgen desindexering begroting 2014

	<i>Opmaak 2014</i>	<i>Opmaak 2015</i>	<i>2de BC 2014</i>	<i>2014 2BC-2014</i>	
Programma A - Apparaatskredieten	1,455	1,392	1,449	-0,01	-0,41%
Programma E - Wetenschappelijk onderzoek – excellentie voor alles	494,369	497,572	489,967	-4,40	-0,89%
Programma F - Meer innovatie, kenniscreatie, - en kennisvalorisatie	435,873	430,703	432,475	-3,40	-0,78%
Programma G - Een groter draagvlak voor creativiteit, wetenschap en technologie	10,782	10,540	10,710	-0,07	-0,67%
Totaal	942,479	940,207	934,601	-7,88	-0,83%

1.8. Analyse programma's

Het globaal begrotingscijfer en de evolutie (groei) ervan is cruciaal in aanloop naar de 1%-norm. Maar daarnaast is ook de wijze waarop de (extra) middelen worden ingezet, belangrijk. Dit geeft nl. aan waar de klemtonen werden gelegd en /of keuzes werden gemaakt.

In de volgend analyse worden de vier programma's binnen de begroting voor het beleidsdomein EWI meer in detail bekeken.

Cf. het voorgaande worden eerst de initiële begrotingen met elkaar vergeleken en wordt verfijnd naar de drie categorieën.

1.8.1. Programma EA 'Apparaatskredieten'

Vanwege de herschikking van de programma's binnen de begroting W&I worden nu naast de VRWI-dotatie ook de middelen voor communicatie (die vroeger onder het Programma C 'Algemeen' vielen) meegenomen.

Samen dalen beide begrotingslijnen met 0,06 miljoen euro (van 1,46 miljoen euro in 2014 naar 1,39 miljoen euro in 2015) vanwege de diverse besparingsmaatregelen.

1.8.2. Programma EE 'Wetenschappelijk onderzoek - excellentie voor alles'

Onder programma EE 'Wetenschappelijk onderzoek - excellentie voor alles' worden alle acties en instrumenten gegroepeerd die erop gericht zijn de volgende strategische doelstellingen te (helpen) realiseren:

- het versterken van het algemeen kennisverruimend fundamenteel onderzoek,
- het versterken van het strategisch basisonderzoek dat kennis genereert ten dienste van het bedrijfsleven, de non-profit sector en de overheid.

Tot de doelgroepen van deze maatregelen behoren (de onderzoekers van) de hogescholen, universiteiten, onderzoeksinstituten en in mindere mate de bedrijven.

Het totaal bedrag aan beschikbare kredieten binnen dit programma is bij de initiële begroting 2015 gelijk aan 497,57 miljoen euro; dit is 3,20 miljoen euro meer (0,65%) dan het bedrag ingeschreven bij de initiële begroting 2014. Binnen dit programma kunnen we

12,00 miljoen van de recurrente middelen uit de verdeling van de competitiviteitsprovisie terugvinden. Wanneer de werkwijze uit hoofdstuk 1.3 wordt doorgetrokken om ook de competitiviteitsmiddelen bij de middelen voor 2014 voor dit programma te rekenen, wordt een daling met 8,80 miljoen euro (-1,74%) vastgesteld. (zie ook tabel 1).

Naar aanleiding van de 6de staatshervorming werd een nieuwe kredietlijn aan dit programma toegevoegd, de Plantentuin Meise. De Plantentuin werd vanaf 1 januari een Vlaams Agentschap in plaats van een federale wetenschappelijke instelling. Deze begrotingslijn is goed voor 11,14 miljoen euro in 2014 en voor 10,69 miljoen euro in 2015. In dit laatste bedrag zitten ook 0,25 miljoen euro vervat die vanuit de IWT-middelen werden overgeheveld naar de begrotingslijn Plantentuin Meise.

Verder werden er door de herschikking van de programma's binnen de begroting W&I een aantal kredietlijnen, die vroeger onder het programma C 'Algemeen' vielen bij dit programma E opgenomen. Het gaat om:

- Uitgaven i.k.v. internationale wetenschappelijke samenwerking
- Subsidies i.k.v. internationale wetenschappelijke en innovatiesamenwerking
- Subsidie expertisecentrum Onderzoek en Ontwikkelingsmonitoring (ECOOM)
- Uitgaven m.b.t. de conceptie, voorbereiding en uitvoering van acties m.b.t. wetenschap en innovatie
- Uitgaven ter bevordering van de Vlaamse Informatiemaatschappij i.k.v. Lissabonstrategie
- Subsidie aan Steunpunten Beleidsrelevant Onderzoek
- Uitgaven m.b.t. de inventarisatie en valorisatie van het wetenschappelijk en technologisch onderzoek

Samen zijn deze kredietlijnen goed voor 15,59 miljoen euro in 2014, voor 12,97 miljoen euro in 2015.

Wanneer we de begrotingsartikels in meer detail bekijken, merken we het volgende op.

Het FWO en het BOF zijn de twee grootste financieringskanalen voor het kennisverruimend fundamenteel onderzoek aan de Vlaamse universiteiten.

Voor de middelen die het FWO ter beschikking krijgt, worden vijf kredietlijnen samengeteld, goed voor 175,95 miljoen euro bij de begrotingsopmaak 2015, ten opzichte

van 179,07 miljoen euro bij de initiële begroting 2014. Dat is 3,12 miljoen euro minder of 1,74%. Dit is voornamelijk te wijten aan de generieke besparingen (-3,58 miljoen euro), zo blijkt.

De basissubsidie voor het FWO is veruit de belangrijkste begrotingspost binnen het begrotingsartikel: 147,35 miljoen euro in 2015 ten opzichte van 148,23 miljoen euro in 2014. Een daling met 0,88 miljoen euro of 0,60%. Een veel grotere daling zien we bij de Odysseus-kredietlijn die met 2,29 miljoen euro van 13,31 miljoen euro naar 11,02 miljoen euro werd gereduceerd (-17,20%). De middelen voor big science en internationale wetenschappelijke samenwerking kenden een lichte stijging. De netto opbrengst van de winst van de nationale loterij blijft constant op 11,46 miljoen euro.

Het is waar te nemen dat het FWO ervoor heeft gekozen om de besparing voornamelijk ten laste van de Odysseus-kredietlijn te nemen.

Ook de BOF-middelen omvatten meerdere kredietlijnen: de basissubsidie, de subsidie voor het aanstellen van bijkomende ZAP-mandaten, de subsidie in het kader van het Methusalem-programma en de subsidie voor het tenure track stelsel. Samen zijn deze kredietlijnen bij de begrotingsopmaak 2015 goed voor 160,51 miljoen euro. Bij de begrotingsopmaak 2014 was dit nog 162,67 miljoen euro. Dit betekent een daling met 2,16 miljoen euro of 1,33%. Deze daling is voornamelijk een gevolg van de generieke besparingen. In de categorie 'overig constant beleid' wordt de 1 miljoen euro ondergebracht in het kader van het groeipad hoger onderwijs toegekend aan de basissubsidie BOF.

De basissubsidie BOF is de grootste begrotingspost van 121,52 miljoen euro in 2015. Deze middelen stegen heel lichtjes van 121,46 miljoen euro in 2014. De middelen voor het Actieplan Menselijk kapitaal voor wetenschap, technologie en innovatie, de zogenaamde OJO-middelen, bleven ongewijzigd. De middelen voor de aanstelling van extra ZAP-mandaten binnen de BOF-middelen daalden lichtjes van 7,54 miljoen euro (initiële begroting 2014) naar 7,46 miljoen euro (initiële begroting 2015), evenals de kredieten voor het tenure track stelsel (van 9,34 miljoen euro naar 9,23 miljoen euro). De middelen voor Methusalem daarentegen kenden wel een forse daling van 20,33 miljoen euro naar 18,30 miljoen euro (bijna 10%). Ook hier wijzen de begrotingscijfers in de richting dat er binnen dit begrotingsartikel keuzes werden gemaakt over waar de besparingen effectief hun weerslag hebben.

Onder het begrotingsartikel 'werking en toelagen industrieel onderzoek' vallen de subsidies voor het IOF en de interfacediensten. In 2015 is de 7,00 miljoen euro uit het competitiviteitspact nu effectief opgenomen in deze kredietlijn, waardoor die op 27,24 miljoen euro uitkomt. Bij de opmaak 2014 was dit nog 20,87 miljoen euro. Op het eerste zicht een forse stijging. In de loop van 2014 echter werden de middelen van het competitiviteitspact reeds verdeeld, waardoor ze voor een correcte vergelijking al bij de middelen voor 2014 moeten worden opgeteld. Concreet betekent dit dat het IOF 27,87 miljoen euro te beschikking had in 2014 en moeten we effectief een lichte daling met 0,63 miljoen euro noteren in 2015.

Met de Herculesstichting bestaat er sinds 2007 een structureel financieringskanaal voor zware en middelzware apparatuur voor fundamenteel en strategisch basisonderzoek aan de Vlaamse publieke kennisinstellingen. Bij de opmaak 2014 was 12,15 miljoen euro en 10,11 miljoen euro in de begroting ingeschreven, respectievelijk voor (middel)zware en voor bijzondere apparatuur. In deze laatste post zijn ook de middelen voor de Vlaamse supercomputer inbegrepen. Voor 2015 stijgen de middelen voor de Herculesstichting naar 26,57 miljoen euro, verdeeld als volgt: 13,15 miljoen euro voor (middel)zware apparatuur en 13,42 miljoen euro voor bijzondere apparatuur. Deze stijging is opnieuw te danken aan de opname van de 5,00 miljoen euro extra middelen uit de verdeling van het competitiviteitspact in de W&I-begroting (onder constant beleid). Net zoals bij IOF werd in de loop van 2014 al 5,00 miljoen euro (recurrent) en 5,00 miljoen euro eenmalig aan de middelen voor Hercules toegevoegd. Wanneer de recurrente middelen in de vergelijking wordt meegenomen, kan worden vastgesteld dat de middelen voor Hercules in de praktijk met 0,70 miljoen euro dalen in 2015 (-2,55%). Uit deze kredietlijn worden in 2015 0,52 miljoen euro overgeheveld naar de werkingsmiddelen voor de Herculesstichting.

De middelen voor 'interne stromen – IWT' waaronder het SBO-programma, het TETRA-fonds, TBM en landbouwkundig onderzoek vallen, wijzigen nagenoeg niet in 2015 ten opzichte van 2014. De middelen stijgen van 67,23 miljoen euro naar 67,26 miljoen euro door aanpassingen aan inflatie. Hier werd enkel de nul-indexering toegepast als besparingsmaatregel.

1.8.3. Programma 'EF. Meer innovatie, kenniscreatie, - en kennisvalorisatie'

In het kader van het programma EF 'Meer innovatie, kenniscreatie, - en kennisvalorisatie' worden de volgende twee strategische doelstellingen nagestreefd:

- de versterking van het technologisch basisonderzoek dat kennis genereert ten dienste van het bedrijfsleven;
- het realiseren van meer technologische innovatie in de Vlaams bedrijven.

In concreto vertaalt dit zich in een begrotingsprogramma dat hoofdzakelijk bestaat uit enerzijds de financiële ondersteuning van de Vlaamse strategische onderzoekscentra (SOC's) en anderzijds de O&O-subsidies die via het IWT worden toegekend.

Het totaal bedrag aan beschikbare kredieten binnen dit programma komt bij de begrotingsopmaak 2015 uit op 430,70 miljoen euro. Dit is een daling met 5,17 miljoen euro of 1,19% ten opzichte van de begrotingsopmaak 2014, indien we de initiële begrotingen bekijken.

Binnen het programma F kunnen we 12,60 miljoen euro van de recurrente middelen uit de verdeling van de competitiviteitsprovisie terugvinden (opgenomen onder constant beleid). Wanneer we echter deze middelen voor 2014 ook al voor dit programma meerekenen, wordt een daling met 17,32 miljoen euro (3,87%) vastgesteld (zie ook tabel 1). Naast de 12,60 miljoen euro aan recurrente middelen uit de competitiviteitsprovisie was er ook eenmalig 15 miljoen euro extra. Hierop wordt dieper ingegaan bij de gedetailleerde bespreking van de begrotingslijnen.

Daarnaast zijn er ook 13,10 miljoen euro aan middelen binnen het kader van het SALK aan diverse begrotingslijnen binnen dit programma toegekend (zie tabel 4).

Bij de Vlaamse strategische onderzoekscentra (SOC's) IMEC, VIB, iMinds en VITO³ werd een nieuwe kredietlijn voor de nieuwe vijfde SOC 'Flanders' Make' opgenomen. De vijf SOC's zijn samen goed voor 177,10 miljoen euro in 2014. In 2015 is dit 176,18 miljoen euro. Hierin zitten telkens ook de middelen voor NERF vervat.

Flanders' Make krijgt in 2014 een subsidie van 8,4 miljoen euro. In 2015 is dit 8,31 miljoen euro; 0,09 miljoen euro minder (1,11%) dan bij de initiële begroting 2014.

De subsidie aan iMinds bedraagt 27,29 miljoen euro in 2015 ten opzichte van 27,82 miljoen euro bij de initiële begroting 2014. iMinds krijgt in 2014 ook 1,3 miljoen euro bij uit de middelen van de competitiviteitsprovisie (samen 29,12 miljoen euro). Voor 2015 zou oorspronkelijk opnieuw 1,75 miljoen euro uit die competitiviteitsprovisie effectief in de W&I-

³ Voor VITO zijn er drie begrotingslijnen: de VITO-dotatie, de VITO-referentietaken en de VITO-investeringen

begroting zijn opgenomen voor iMinds. Vervolgens zijn die via de punctuele besparingen met 1,575 miljoen euro gereduceerd, aldus de toelichting van Koen Algoed (zie tabel 3).

VITO krijgt er zowel in 2014 als in 2015 2,60 miljoen euro bij uit de competitiviteitsprovisie (zie tabel 4). Net zoals bij het voorgaande dienen de middelen die in 2014 reeds werden herverdeeld maar nog niet officieel in de W&I-begroting waren opgenomen, te worden meegerekend bij de middelen voor 2014 voor een correcte vergelijking. Concreet betekent dit dat VITO 47,88 miljoen euro ter beschikking had in 2014 ten opzichte van 46,42 miljoen euro in 2014 en wordt een lichte daling met 1,45 miljoen euro of 3,03% genoteerd in 2015.

Onder het begrotingsartikel EB0/1EF-B-2-Y/IS 'Interne stromen – IWT' zijn nu middelen voor de VCP-werking van het IWT, de middelen voor studie- en expertise-opdrachten t.b.v. VIN (die beiden eerder in het Programma C 'Algemeen' zaten) en de werkingsmiddelen voor het IWT samen genomen. De lichte daling die hier wordt waargenomen, is voornamelijk te wijten aan de generieke besparingen.

Het begrotingsartikel EB0/1EF-B-5-Y/IS 'Interne stromen – IWT' omvat de vastleggingsmachtigingen voor projecten op initiatief van bedrijven en innovatiesamenwerkingsverbanden, de vastleggingsmachtiging ter ondersteuning van innovatieve acties op initiatief Vlaamse Regering, de vastleggingsmachtiging voor innovatieve (e-) mediaprojecten, de middelen voor de IWT-doctoraatsbeurzen strategisch basisonderzoek en Baekeland-mandaten en de machtiging Lichte Structuren. Samen zijn die in 2015 goed voor 241,99 miljoen euro. Bij de initiële begroting 2014 bedroegen de middelen voor dit begrotingsartikel 245,77 miljoen euro. Dit is een daling met 3,79 miljoen euro. Naast de 5,28 miljoen euro aan generieke besparingen worden hier ook 6,62 miljoen euro aan punctuele besparingen vastgesteld. Hierop wordt dieper ingegaan bij de bespreking van de verschillende onderliggende kredietlijnen.

Let wel, in de begroting voor 2015 zijn reeds de 8,25 miljoen euro recurrente middelen opgenomen uit de verdeling van de competitiviteitsprovisie. Daarvan gaat er 6,50 miljoen euro naar de projecten op initiatief van bedrijven en innovatiesamenwerkingsverbanden en 1,75 miljoen euro naar innovatieve acties op initiatief Vlaamse Regering. Voor een correcte vergelijking moeten deze recurrente middelen bij de begroting 2014 worden opgeteld waardoor voor dit begrotingsartikel een bedrag van 254,02 miljoen euro wordt bekomen. In 2015 dalen de middelen effectief met 12,04 miljoen euro of 4,74%.

Naast bovenvermelde recurrente middelen zijn er ook eenmalig 7,50 miljoen euro uit de herverdeling van de competitiviteitsprovisie en 12,40 miljoen euro aan SALK-middelen toegekend aan deze laatste kredietlijn.

Dat hier keuzes werden gemaakt omtrent hoe met de besparingen wordt omgegaan wordt duidelijk uit het volgende. De begrotingslijn voor innovatieve (e-) mediaprojecten wordt van 8,22 miljoen euro in 2014 op nul gezet in 2015. Binnen deze begrotingslijn werden vrt O&O (2,12 miljoen euro)(punctuele besparing) en MIX (6,1 miljoen euro) gefinancierd.

De machtiging Lichte Structuren daalt met 2,77 miljoen euro of 10% ten opzichte van 2014 (24,63 in 2015 t.o.v. 27,40 in 2014). In 2014 werd hier voor MIP eenmalig 2,00 miljoen euro extra toegevoegd. Uit de toelichting van Koen Algoed aan de VRWI en zijn commissies kan worden geconcludeerd dat de minister ervoor kiest om de noodzakelijke besparingen vooral ten laste te leggen van de lichte structuren. Bovenop eerder vermelde besparing op de begrotingslijn Lichte Structuren, zullen volgens de toelichting van Koen Algoed, naast MIX (afzonderlijke begrotingslijn e-media) drie andere lichte structuren (Flanders' Synergy, Flanders in Shape, VIM) voor hun projectfinanciering geen beroep meer kunnen doen op geormerkte middelen, maar zullen ze zich hiervoor moeten beroepen op de reguliere kanalen. De aldus vrijgekomen middelen worden geheroriënteerd voor clusterwerking en voor bedrijfssteun.

De machtiging ter ondersteuning van innovatieve acties op initiatief van de Vlaamse Regering daalt met 3,82 miljoen euro of 17,69% van 21,60 miljoen euro in 2014 tot 17,77 miljoen euro in 2015. Op deze kredietlijn kan de resterende 4,50 miljoen euro aan punctuele besparingen worden teruggevonden. Deze 4,50 miljoen euro wordt, samen met 5,5 miljoen euro aan 'BOF-middelen' ingezet om met O&O-middelen de besparingen op de werking van het Hoger Onderwijs deels te compenseren. Let wel, enkel de 4,50 miljoen euro die vanuit de IWT-middelen wordt voorzien, is in deze analyse zichtbaar. Om de andere 5,50 miljoen euro te compenseren zal het BOF-besluit aangepast worden. Tot nu toe bepaalt het BOF-besluit dat de universiteiten aan het BOF hetzelfde bedrag als in 2012 moeten toevoegen uit de eerste geldstroom. Dat zal nu veranderd worden in "ongeveer 55% van dat bedrag", wat ongeveer neerkomt op een doorrekenen aan het BOF van een besparing van 5,5 miljoen euro op de onderwijsmiddelen, doordat de universiteiten nu niet zoveel moeten bijdragen uit hun eerste geldstroom.

De middelen voor de IWT-doctoraatsbeurzen strategisch basisonderzoek en Baekeland-mandaten blijven nagenoeg op hetzelfde peil. Ze stijgen lichtjes van 40,09 miljoen euro in

2014 naar 40,26 miljoen euro in 2015. De grootste pijler binnen dit begrotingsartikel, de machtiging voor projecten op initiatief van bedrijven en innovatiesamenwerkingsverbanden, stijgt daarentegen aanzienlijk van 148,430 miljoen euro in 2014 naar 159,311 miljoen euro in 2015. Dit is een stijging met 10,881 miljoen euro of 7,33%.

1.8.4. Programma 'EG: Een groter draagvlak voor creativiteit, wetenschap en technologie

Onder de noemer EG 'Een groter draagvlak voor creativiteit, wetenschap en technologie' worden twee strategische doelstellingen nagestreefd, namelijk:

- enerzijds het stimuleren en aantrekkelijker maken van ondernemerschap in Vlaanderen en
- anderzijds het versterken van het maatschappelijk draagvlak van het wetenschappelijk en technologisch innovatiebeleid in Vlaanderen via wetenschapsvoorlichting.

Het budget op dit begrotingsartikel bedraagt in 2015 10,54 miljoen euro; in 2014 was dit 10,78 miljoen euro. Dit is een daling met 0,24 miljoen euro of 2,24%. Wanneer de werkwijze die in de vorige programma's werd gehanteerd, wordt aangehouden, moeten de middelen uit deze provisie, die ook al in 2014 aanwezig waren, worden meegenomen in de analyse. Dan is een daling met 1,34 miljoen euro of 11% merkbaar.

Het budget van dit begrotingsartikel is gespreid over zes basisallocaties. Op de meeste van deze basisallocaties zien we een grotere relatieve daling dan in de voorgaande programma's. Een uitzondering is de begrotingslijn 'Subsidies Stichting FTI' die stijgt van 3,95 miljoen euro naar 4,16 miljoen euro, voornamelijk een gevolg van de 0,40 miljoen euro uit de verdeling van de competitiviteitsprovisie die recurrent aan FTI werd toegekend en vanaf 2015 in de begroting W&I is opgenomen.

Ook hier werden in 2014 eenmalig middelen uit het SALK (0,7 miljoen euro) toegekend. Dit gebeurde op de kredietlijn 'subsidies allerhande met betrekking tot bekendmaking wetenschapsbeleid en wetenschappelijk onderzoek aan structurele partners'.

BIJLAGES

Bijlage: nieuwe indeling programma's

EA: Apparaatskredieten

Begrotingsartikel	Onderliggende begrotingslijnen (basisallocaties)
Interne stromen - SAR EWI	Dotatie VRWB - Inkomstenoverdracht aan AOI Strategische Adviesraad
Werking en toelagen (<i>onderdeel</i>)	Allerhande communicatie-initiatieven m.b.t. economie, wetenschap en innovatie (voorheen: wetenschap, technologie en innovatie op initiatief van Vlaamse minister W&I)

EE: Wetenschappelijk onderzoek: excellentie voor alles

Begrotingsartikel	Onderliggende begrotingslijnen (basisallocaties)
Interne stromen - VLIZ	Subsidie VLIZ - Vlaams Instituut voor de Zee
	Subsidie VLIZ voor investeringsuitgaven
Werking en toelagen - algemene beleidsondersteuning	Subsidie KMDA
	Subsidie aan UNESCO voor de ondersteuning van het Vlaams UNESCO-Trustfonds wetenschappen
	Subsidie United Nations University (UNU) - Programma regionale integratiestudies
Interne stromen - KVAB	Subsidie Koninklijke Vlaamse Academie van België voor Wetenschappen en Kunsten
Werking en toelagen - postinitieel onderwijs	ITG
	AMS, Orpheus, Vlerick
Werking en toelagen - onderzoek via universiteiten en associaties	Actieplan "Menselijk kapitaal voor wetenschap, technologie en innovatie"
	Subsidies Bijzondere Onderzoeksfondsen (BOF) in kader van Methusalem-programma (VAK)
	Subsidie aan de Bijzondere Onderzoeksfondsen (BOF) voor de aanstelling van bijkomende ZAP-mandaten
	Subsidie aan de Bijzondere Onderzoeksfondsen (BOF) voor de universiteiten
	Subsidie Bijzondere Onderzoeksfondsen in kader van Tenure Track stelsel aan universiteiten
Interne stromen - FWO	Subsidie FWO-Vlaanderen voor projecten i.k.v. internationale onderzoeksfaciliteiten ('Big Science')
	Subsidie FWO-Vlaanderen voor Odysseus-programma
	Subsidie FWO-Vlaanderen
	Subsidie FWO-Vlaanderen voor internationale wetenschappelijke samenwerking
	Dotatie gefinancierd met netto-opbrengst van de winst Nationale Loterij voor FWO-Vlaanderen
Werking en toelagen - industrieel onderzoek	Subsidie aan de universitaire interfacediensten

Begrotingsartikel (vervolgd)	Onderliggende begrotingslijnen (basisallocaties)
Werking en toelagen - internationaal beleid	Dotatie aan het Industrieel Onderzoeksfonds Vlaanderen (IOF)
	Uitgaven i.k.v. internationale wetenschappelijke samenwerking
	Subsidies i.k.v. internationale wetenschappelijke en innovatiesamenwerking
Werking en toelagen - beleidsvoorbereiding	Subsidie expertisecentrum Onderzoek en Ontwikkelingsmonitoring (ECOOM)
	Uitgaven m.b.t. de conceptie, voorbereiding en uitvoering van acties m.b.t. wetenschap en innovatie
	Uitgaven ter bevordering van de Vlaamse Informatiemaatschappij i.k.v. Lissabon-strategie
	Subsidie aan Steunpunten Beleidsrelevant Onderzoek
Werking en toelagen - algemene beleidsondersteuning	Uitgaven m.b.t. de inventarisatie en valorisatie van het wetenschappelijk en technologisch onderzoek
Interne stromen - EVA Herculesstichting	Dotatie EVA Herculesstichting als beheersvergoeding
Interne stromen - EVA Herculesstichting	Subsidie aan Herculesstichting voor financiering (middel)zware onderzoeksapparatuur
	Subsidie aan Herculesstichting voor financiering bijzondere onderzoeksapparatuur
Interne stromen - IWT	Dotatie IWT voor steun aan Toegepast Biomedisch Onderzoek met Primair Maatschappelijke Finaliteit (TBM)
	Dotatie IWT voor bevordering van technologietransfer en onderzoek door instellingen hoger onderwijs (TETRA-fonds)
	Strategisch basisonderzoek SBO (IWT)
	Subsidies aan wet. en technisch onderzoek met landbouwkundig doel (IWT)
Interne stromen - Agentschap Plantentuin Meise	Agentschap Plantentuin Meise

EF: Meer innovatie, kenniscreatie, - en kennisvalorisatie

Begrotingsartikel	Onderliggende begrotingslijnen (basisallocaties)
Werking en toelagen - strategische onderzoekscentra en Innovatieplatformen	Subsidie IMEC Subsidie IMinds IMEC en VIB ikv NERF activiteiten Subsidie SOC maakindustrie
Interne stromen - VIB	Subsidie VIB
Interne stromen - VITO	Dotatie VITO Dotatie VITO referentietaken
Interne stromen - IWT	Dotatie IWT (werkingsmiddelen) Dotatie aan het IWT-Vlaanderen ter ondersteuning van de Vlaamse deelname aan de Europese Programma's (VCP-werking) Vastleggingsmachtiging IWT voor studie- en expertise-opdrachten tbv VIN (Vlaams Innovatie Netwerk)
Interne stromen IWT	Vastleggingsmachtiging IWT voor projecten op initiatief van bedrijven en innovatiesamenwerkingsverbanden Vastleggingsmachtiging IWT ter ondersteuning van innovatieve acties op initiatief Vlaamse Regering Vastleggingsmachtiging IWT voor innovatieve (e-) mediaprojecten Dotatie IWT-doctoraatsbeurzen strategisch basisonderzoek en Baekeland-mandaten IWT -Lichte structuren

EG: Een groter draagvlak voor creativiteit, wetenschap en technologie

Begrotingsartikel	Onderliggende begrotingslijnen (basisallocaties)
Werking en toelagen - sensibilisering en samenleving	Popularisering van wetenschap, techniek en technologische innovatie
	Subsidies allerhande m.b.t. bekendmaking wetenschapsbeleid en wet. onderzoek aan structurele partners
	Subsidies Stichting FTI
	Subsidies voor de expertisecellen voor de popularisering van wetenschap, techniek en technologische innovatie in de schoot van de associaties
	Society Roger Van Overstraeten
	Subsidie vzw Flanders DC

VLAAMSE RAAD
VOOR WETENSCHAP
EN INNOVATIE

FLEMISH COUNCIL
FOR SCIENCE
AND INNOVATION

KOLONIËNSTRAT 56
B-1000 BRUSSEL
WWW.VRWI.BE

T +32 2 212 94 10
F +32 2 212 94 11
INFO@VRWI.BE

D. BOOGMANS | VOORZITTER
D. RASPOET | SECRETARIS

